

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.389/2009/15.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2010. január 27. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. május 21-én kihirdetett 5.B.170/2008/46. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott cselekményét emberölés bűntettének kísérleteként [Btk.166.§ (1) bekezdés] minősíti.

A fegyházbüntetés és a mellékbüntetés tartamát egyaránt 7 (hét) évre súlyosítja.

Az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség teljes összegét, 188.220 (egyszáznyolcvannyolcezer-kettőszázhusz) Ft-ot a vádlott viseli.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 27.644 (huszonhétezer-hatszáznegyvennégy) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2009. május 21-én kelt 5.B.170/2008/46. számú határozatával a vádlottat a Btk.170.§ (1) bekezdése és az (5) bekezdés első fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt, mint többszörös visszaesőt 4 év fegyházra és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időt. Az elkövetés eszközét elkobozta, döntött más bűnjelekről és kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen egyfelől az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a fő- és mellékbüntetés lényeges súlyosítása érdekében. Másrészt a vádlott és a védő elsődlegesen felmentésért, másodsorban a büntetés enyhítése céljából éltek jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.88/2008/3-I. számú átiratában a vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezést részbeni módosítással tartotta fenn. Álláspontja szerint az első fokú ítélet részlegesen megalapozatlan, ezért a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételét, sértett tanú kihallgatását és a sérülésekre nyilatkozó orvos szakértő meghallgatását indítványozta.

Képviselője a fellebbezési tárgyaláson perbeszédében az első fokú ítélet részbeni megváltoztatását, a vádlotti cselekmény emberölés büntette kísérletének minősítését, a büntetések súlyosítását, az első fokú ítélet meghozataláig felmerült bűnügyi költség teljes összegének a vádlottra terhelését, egyebekben pedig a határozat helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú tárgyaláson a védő elsősorban jogos védelmi helyzetre hivatkozott, másodsorban a büntetés enyhítésére tett indítványt.

Az ügyészi fellebbezés megalapozott, a védelmi fellebbezések azonban nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdés értelmében teljes terjedelemben felülbírált.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan relatív eljárási hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a bíróság a tanúkihallgatások során részben eltért a Be.85.§ (3) bekezdésében írt szabályoktól. A tanúkat ugyanis a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt relatív mentességi jogra azt követően oktatta ki, hogy figyelmeztette őket a hamis tanúzás és a mentő körülmény elhallgatásának törvényi következményeire. A Be.85.§ (3) bekezdés szövegéből is kitűnően a személyi adatok felvételét követően az érdemi kihallgatás menetében először a tanúvallomás akadályait kell tisztázni, melyhez tartoznak értelemszerűen a mentességi kioktatások. Tanúkihallgatási akadály, illetve a szükséges mentességi figyelmeztetések után kell sort keríteni a Be.85.§ (3) bekezdés második mondatába foglalt kioktatásra. Az eljárási szabályoktól való kisebb eltérés ugyanakkor nem érintette a bizonyítékok törvényességét, az egységes perviteli gyakorlat érdekében viszont szükséges volt a kiemelése.

A elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének alapvetően eleget tett. A megállapított tényállás azonban részleges felderítetlensége és hiányossága miatt részben megalapozatlan.

Felderítetlen az ítéleti tényállás, mert a megyei bíróság nem tisztázott megfelelő mélységben minden lényeges orvosi szakkérdést, illetve nem kísérelte meg a sértetti felsőruházat beazonosítását, mely kihatással lehet a sértettet ért erőbehatás mértékére.

A tényállás ezen túl hiányos a vádlott előéleti adatait, korábbi büntetéseit tekintve. Az elsőfokú bíróság ugyanis a többszörös visszaesést és azon túli elítéléseket megalapozó büntetéseket csak részben tüntette fel az ítéletben.

Az elkövetési eszköz paramétereinek meghatározásánál pedig kisebb iratellenesség volt tapasztalható.

A Be.351.§ (2) bekezdés a), b) és c) pontjában írt megalapozatlanság azonban a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételével és az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt.

A másodfokú bíróság részbizonyítás keretében meghallgatta orvos szakértőt, aki a korábban előterjesztett véleményben foglaltakat fenntartotta. Ezen túlmenően okszerű, logikus választ adott arra, hogy milyen okok folytán véleményezte a sértettet ért eszközös erőbehatást kis-közepes mértékűnek. Nyilatkozott arról is, hogy a nyári időszakban a sértett által viselhetett öltözet érdemben nem gyengíthette a vádlott által a sértettre irányított erőbehatást. Meghallgatása során kifejtette azt is, hogy a lefoglalt bűnjeltárgy attól függetlenül lehetett az elkövetés eszköze, hogy a vérpróba vizsgálat vérgyanús szennyeződést a késen nem tárt fel, az ítéletben is rögzített lemosás ugyanis azt eltávolíthatta. A szakértő másodfokú tárgyaláson előterjesztett véleményét, illetve vélemény kiegészítést az ítéletábra hitelt érdemlőnek, az iratokkal összhangban állónak találta, mely bizonyítás alkalmas arra, hogy a tényállás helyesbítés alapját képezze.

sértettet az ítéletábra a másodfokú tárgyalásra megidézte, azonban a tanú az idézés átvételét megtagadta, majd később rendőri útba indítása sem vezetett eredményre, betegsége és orvosi kezelése miatt.

A másodfokú bíróság nem találta azonban feltétlen szükségesnek a tárgyalás elnapolását és a tanú újbóli idézése iránti további intézkedést, mert álláspontja szerint a szakértői bizonyítás önmagában elégséges volt a megalapozatlanság orvoslásához. Megjegyzendő e részben, hogy a júliusi, nyári időszakban a sértett nem viselhetett olyan vastag, nehezebb anyagú ruházatot, mely érdemben tompította volna a szúrás erejét. Ezt meghaladóan pedig a ruházatnak nincs jelentősége a büntetőjogi főkérdéseknél.

Az ítéletábra a tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

A vádlott korábbi elítéléseire nézve

A Szerencsi Városi Bíróság 9.B.218/2004/2. számú összbüntetési ítélete a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 4.Bkf.1363/2004/2. számú másodfokú határozatával emelkedett jogerőre.

Az összbüntetés egyfelől a Szerencsi Városi Bíróság 9.B.452/2003/3. számú, 2004. március 16-án jogerőre emelkedett ítéletét érintette, melyben a bíróság a vádlottat garázdaság vétsége, folytatólagosan elkövetett rongálás vétsége, 5 rendbeli közokirattal visszaélés vétsége és könnyű testi sértés vétsége miatt, mint többszörös visszaesőt 1 év 6 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Másfelől az összbüntetési határozat a Szerencsi Városi Bíróság 2003. december 22-én jogerőre emelkedett 9.B.447/2003/2. számú összbüntetési határozatra, illetve alapítéleteire

tért ki. Ezen összbüntetési ügyben a bíróság az összbüntetés tartamát 7 hónap 15 napban határozta meg.

A 9.B.447/2003/2.számú összbüntetés alapítéletei a következők.

A Szerencsi Városi Bíróság a 2003. szeptember 3-án jogerőre emelkedett 9.B.276/2003/3. számú ítéletével a terheltet garázdaság vétsége és könnyű testi sértés vétsége miatt, mint többszörös visszaesőt 5 hónap börtönre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A Szerencsi Városi Bíróság a 2003. október 29-én jogerőre emelkedett 4.B.210/2003/5. számú határozatával magánlaksértés vétsége, rongálás vétsége és lopás vétségének kísérlete miatt többszörös visszaesőként 5 hónap börtönnel és 1 év közügyektől eltiltással sújtotta.

A tényállás kiegészítése a korábbi büntetések esetén az erkölcsi bizonyítvány adatain alapult. A kiegészítés a többszörös visszaesés és azon túlmenő elítélések iratszerű megállapítása érdekében volt szükséges.

A történeti tényállás tekintetében

- A vádlott a hanyatt fekvő sértettet, a kést marokra fogva, fentről lefelé irányítottan szúrta meg úgy, hogy az eszköz pengéje a kisujji résznél helyezkedett el.
- A szúrás során a kés pengéje részben a nagycseplest is sértette.
- A vádlott által használt kés teljes hossza pontosan 27.3 cm.
- Orvosi ellátás hiányában a sértett halála rövid időn, 1-2 órán belül bekövetkezett volna. Kórházba szállítását követően, életmentő ellátása előtt olyan rossz állapotba került, hogy a vérnyomása sem volt mérhető.

Az ítélet tábla a tényállás történeti részét részben az iratok tartalma, az orvos szakértői vélemény és bűnjelvizsgálat, valamint az orvos szakértő által az elsőfokú és a másodfokú tárgyaláson előterjesztett vélemény alapján egészítette ki, illetve helyesbítette.

A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A megyei bíróság az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, logikusan vonta értékelés körébe. Helyesen állapította meg, hogy sértett, tanúk vallomása, valamint az orvos szakértői bizonyítás alapján megalapozottan vethető el a vádlott azon védekezése, miszerint a sértett vascsóval támadt rá és e támadás elhárítása érdekében használta a kést. Kifogástalanul értékelte a bíróságra a sértett nevében küldött levéllel kapcsolatos tényeket is. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat törvényesen mérlegelte, mellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Az eltérő, jogos védelmet megalapozó tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett, tekintettel arra is, hogy a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be.351-352.§).

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére. Tévedett azonban, amikor a bűncselekményt életveszélyt okozó testi sértés büntettének minősítette. A cselekmény helyes minősítése ugyanis a Btk.166.§ (1) bekezdése és a Btk.16.§-a értelmében emberölés büntettének kísérlete a következőkben kifejtettek szerint.

A vádlott elkövetéskor aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelvének útmutatása szerint az elkövetést jellemző alanyi és tárgyi tényezők alapján lehet megfelelően következtetést vonni. Jelen esetben a vádlott önhibából eredő, alkohol és gyógyszer kiváltotta bódultsága miatt a III. számú Büntető Elvi Döntés értelmében az alanyi oldal elemeit is a tárgyi körülményeken keresztül szükséges vizsgálni.

Mindezek előrebocsátása után az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy az ittas állapotban lévő vádlott egy nagyméretű, 16,6 cm pengehosszúságú, élet kioltására feltétlen alkalmas késsel, nem csekély erővel döfte hasba az alvó sértettet, akinek testébe mintegy 5-10 cm hosszan behatolt a penge és életveszélyes hasi sérülést okozott. A szúrás a hasüregben nagyobb mennyiségű vérgyűlemet, valamint a vékonybél sebzését is előidézte. A sértett életét csak az időben alkalmazott szakszerű orvosi kezelés hárította el. A vádlott a vádbeli eset előtt pár nappal a sértettet megöléssel, fejének levágásával fenyegette meg, cselekménye után pedig közömbös maradt a sértett sorsa iránt.

Az értékelhető tárgyi tényezők és az azokból megítélhető alanyi körülmények alapján biztonsággal vonható arra következtetés, hogy a vádlott, ha a sértett halálát nem is kívánta, de abba belenyugodott cselekménye során, ezért a Btk.13.§-ra figyemmel az eshetőleges ölési szándéka fennállt. *Megjegyzendő, hogy az utóbbi évek egységes bírói gyakorlata a nagyobb késsel, nem csupán kis erővel a hasra irányzott szúrást, mely életveszélyt okoz, rendszerint emberölés büntettének kísérleteként és nem életveszélyt okozó testi sértésként értékeli, amint azt a megyei főügyészégi vádirat is helytállóan tartalmazta.*

E szempontokra figyelemmel az ítéletábra az első fokú ítéletet megváltoztatva a vádlott cselekményét emberölés büntette kísérletének minősítette.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket döntően alaposan feltárta. Az enyhítő körülmények közül azonban mellőzendő a sértetti közrehatás, mivel az elbírált ügyben annak nincs egyértelmű ténybeli alapja. A tényállás sem utal olyan sértetti cselekvőiségre, mely olyan provokatív, negatív megnyilvánulást jelenthetne sértett részéről, mely a büntetést enyhíthetné.

A minősítés súlyosítása folytán a többszörös visszaeső vádlottal szemben kiszabott fő-és mellékbüntetés eltúlzottan enyhe, lényeges súlyosítása indokolt. Erre figyelemmel, nagyobb nyomatókat tulajdonítva a vádlott előéletének is, a másodfokú bíróság a fő- és mellékbüntetések tartamát egyaránt 7 évre súlyosította. E büntetések már tett arányosak és alkalmasak a büntetési célok elérésére.

A büntetés súlyosításának indokoltsága folytán enyhítésre értelemszerűen nem kerülhetett sor, ezért az ítéletábra a védelmi fellebbezést e részben sem tartotta megalapozottnak.

Az ítéletnek a beszámításra, az elkövetési eszköz elkobzására és más bűnjelekre vonatkozó rendelkezései a jogszabálynak megfelelnek.

Az írásszakértői bizonyítással felmerült bűnügyi költséget viszont tévesen terhelte az elsőfokú bíróság az államra.

A Be.338.§ (1) bekezdése szerint a bűnösnek kimondott vádlottat fő szabályként kötelezni kell a bűnügyi költség viselésére. Jelen esetben olyan mentesítő törvényi szabály, vagy méltányossági körülmény nem merült fel, mely indokolná, hogy a fenti költséget az állam viselje. A bíróságon előterjesztett levél tartalmának vizsgálata, eredetének tisztázása bizonyítást tett szükségessé, mely indokolt volt a megalapozott tényállás megállapításához, ezért a szakvélemény költségét a vádlott köteles megfizetni.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

A táblabíróság a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2010. január 27.

Dr. Kardos Sándor sk.	Háger Tamás sk.	Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK:

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 5.B.170/2008/46. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2010. január 27.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke